

**Από την νομική αντιμετώπιση της προστασίας
στην διαχείριση**

Αγγελική Χαροκόπου, Δικηγόρος

Αθήνα, 13 Μαρτίου 2008

*1η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΗΦΙΣΟ ΠΟΤΑΜΟ
«ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΗΦΙΣΟΥ»*

Από την νομική αντιμετώπιση της προστασίας στην διαχείριση

Κηφισσός

- Π. δ/γμα της 15-6-1994 (ΦΕΚ Δ' 632/27-6-1994) «Καθορισμός της ζώνης προστασίας Κηφισσού ... κλπ»
- Π. δ/γμα 346/2002 (ΦΕΚ Α' 287/28-11-2002) για την «Σύσταση κλπ του ΦΔΑΚ ...»
- Βιομηχανικές – βιοτεχνικές δραστηριότητες
- Πολεοδομικά θέματα
- Ύδατα-ρέμματα
- Απόβλητα
- Έγκριση περιβαλλοντικών όρων – Μ.Π.Ε.

Από την νομική αντιμετώπιση της προστασίας στην διαχείριση

Π. δ/γμα προστασίας Κηφισσού

Το π.δ. του 1994 θεμελιώνεται όχι στις διατάξεις του Ν. 1650/1986, αλλά σε πολεοδομικές διατάξεις του ν.δ/τος του 17-7-1923.

Παρατηρήσεις από το ΣτΕ στο Πρακτικό Επεξεργασίας 190/1994:

- Για την νομιμότητα του ερείσματος επί των διατάξεων του ν.δ/τος του 1923.
- Για την σπουδαιότητα των ρεμμάτων και κατά συνέπεια την απαγόρευση δομήσεως προ της οριοθετήσεώς των. Έτσι προσετέθη η διάταξη στο άρθρο 5 για την απαγόρευση οποιασδήποτε δομήσεως ή αλλοιώσεως της φυσικής μορφής του τοπίου με έργα κάθε είδους προ της δημοσιεύσεως στην ΕτΚ της οριοθετήσεως του Κηφισσού και των παραχειμάρρων του. [Δυνατότητα τμηματικής οριοθετήσεως και αντίστοιχης άρσεως της απαγορεύσεως].
- Για την ανανέωση της αδειάς λειτουργίας των υφισταμένων επιχειρήσεων μετά από Μ.Π.Ε. και την μη υπέρβαση δεκαετίας για τον συνολικό χρόνο λειτουργίας τους.

Νομολογία ΣτΕ

Από την νομική αντιμετώπιση της προστασίας στην διαχείριση

Βασικά σημεία του π.δ/τος για τον Καθορισμό της ζώνης προστασίας Κηφισσού ... κλπ

Τα όρια των ζωνών καθορίζονται από τους πίνακες του π.δ/τος. Σε περίπτωση όμως που διαπιστωθεί ότι σχεδόν συμπίπτουν με τεχνικά έργα υποδομής ή όρια ρυμοτομικού σχεδίου, ή εγκεκριμένης ζώνης, τότε τα όρια των ζωνών του Κηφισσού φθάνουν μέχρι τα περιγράμματα ή τα όρια του ρυμοτομικού σχεδίου ... κλπ (άρθρο 1 παρ. 2).

Όπου τα όρια ειδικώς της ζώνης Α καθορίζονται με συντεταγμένες κορυφών πολυγωνικής γραμμής ή με όρια εγκεκριμένου σχεδίου, τότε τα όρια αυτά κατισχύουν των αποστάσεων των 50 μ. (άρθρο 3 Α παρ.1).

Όπου όμως συμπλέκονται «βιομηχανική περιοχή κάποιου είδους» με τις ζώνες του Κηφισσού, αυτές δεν επηρεάζονται και οι διατάξεις τους εφαρμόζονται και στην βιομηχανική αυτή περιοχή.

Από την νομική αντιμετώπιση της προστασίας στην διαχείριση

Ζωνοποίηση

Επιτρέπει ή απαγορεύει ή θέτει όρους.

Δεν προβλέπει κυρώσεις. Προφανώς εφαρμόζονται από την σχετική νομοθεσία.

Στην Ζώνη Α δεν επιτρέπεται οιαδήποτε δόμηση και αλλοίωση της φυσικής μορφής του τοπίου μέχρις ότου δημοσιευθεί στην ΕτΚ η οριοθέτηση του Κηφισσού και των παραχειμάρρων και ρεμμάτων του (Βλ. παρατηρήσεις ΣτΕ). Άρση της απαγορεύσεως με την τμηματική οριοθέτηση.

Από την νομική αντιμετώπιση της προστασίας στην διαχείριση

Φορέας

Π.δ. 346/2002 (ΦΕΚ Α' 287/28-11-2002) για την «Σύσταση..κλπ. του ΦΔΑΚ...»

Παρατηρήσεις από το ΣΤΕ στο Πρακτικό Επεξεργασίας 582/2002:

- Επαναλαμβάνει την πάγια νομολογία του ΣΤΕ για τα ρέμματα.
- Αναφέρει ότι ο ποταμός Κηφισσός αποτελεί το μεγαλύτερο υδατόρεμμα της Αττικής και έχει μεγάλη σημασία τόσο ως αυτοτελές περιβαλλοντικό στοιχείο όσο και ως παράγων αντιπλημμυρικής προστασίας του λεκανοπεδίου.
- Ερείδεται επί ειδικής διατάξεως του Ν. 2742/1999 (άρθρο 15 παρ. 9)
- Το άρθρο 15 αφορά στους φορείς διαχείρισης για τις προστατευόμενες περιοχές του Ν. 1650/1986. Δεδομένου όμως ότι οι χαρακτηρισμοί του Ν. 1650/1986 δεν συνάδουν προς εκτάσεις υπό προστασίαν και διαχείριση σε αστικές ή περιαστικές περιοχές θεσπίσθηκε στην παρ. 9 η δυνατότητα ιδρύσεως φορέων διαχείρισης αντιστοίχων προς αυτών του Ν. 1650/1986 (Βλ. επίσης Γουδί, Πύργο Βασιλίσσης, Ελαιώνα, Ελληνικό).

Από την νομική αντιμετώπιση της προστασίας στην διαχείριση

Αρμοδιότητες

Ο φορέας έχει χωρική αρμοδιότητα μεγαλύτερη από αυτήν των ζωνών του π.δ/τος προστασίας.

Ελάχιστες αποφασιστικές και αυτές για ανάθεση μελετών και κατασκευή έργων. Οι περισσότερες αρμοδιότητες είναι γνωμοδοτικές ή συντονιστικές. Οι γνωμοδοτήσεις του ΦΔΑΚ είναι απλές, δηλ. δεν δεσμεύουν το αποφασίζον όργανο. Εάν όμως δεν τηρηθεί η διαδικασία της γνωμοδοτήσεως από τον ΦΔΑΚ προκύπτει δυνατότητα ακυρώσεως των αποφάσεων λόγω ελλείψεως ουσιώδους τύπου της διαδικασίας.

Από την νομική αντιμετώπιση της προστασίας στην διαχείριση

Βιομηχανικές – βιοτεχνικές δραστηριότητες και κτηνοτροφικές και λοιπά ειδικά κτίρια

Ζώνη Α

Προβλέπεται απαγόρευση λειτουργίας από τις 27-6-2004 (άρθρο 3 Α παρ. 7). Δεδομένης της διατάξεως του άρθρου 7 του Ν.3325/2005 (βλ. και σχετική διάταξη άρθρου 7 του Ν 2965/2001), υπάρχει πρόβλημα ποια διάταξη υπερισχύει της άλλης:

Η μία είναι με νόμο και δη μεταγενέστερο και αρκετά ειδική, η άλλη είναι με π.δ/γμα και δη παλαιότερο αλλά είναι εξαιρετικά ειδική διάταξη. Μπορούν να υποστηριχθούν και οι δύο απόψεις.

Από την νομική αντιμετώπιση της προστασίας στην διαχείριση

Ζώνη Β

Οι νομίμως υφιστάμενες επιτρέπεται να επισκευάζονται και να εκσυγχρονίζονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις δηλ. Ν. 3325/2005. Δεν τίθενται περιορισμοί όσον αφορά στον βαθμό οχλήσεως ή τον χρόνο από το ίδιο το διάταγμα παρά μόνον από την γενικώτερη νομοθεσία για την βιομηχανία στην Αττική.

Βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές

Δελτίο βιομηχανικής κίνησης

Από την νομική αντιμετώπιση της προστασίας στην διαχείριση

Εκσυγχρονισμός (Άρθρο 16 του Ν. 3325/2005):

Σε περιοχές Γενικής Κατοικίας:

- Επαγγελματικά εργαστήρια
- Βιομηχανία – βιοτεχνία, αποθήκες και μηχανολογικές εγκαταστάσεις χαμηλής οχλήσεως
- Μέσης οχλήσεως: αύξηση κατ' έτος της ενεργειακής κατανάλωσης μέχρι 10% του μέσου όρου της τελευταίας τριετίας
- Υψηλής οχλήσεως μέχρι τον μέσο όρο

Όλες, υπό τον όρο ότι δεν αυξάνεται ο βαθμός οχλήσεως.

Αλλαγή ή συμπλήρωση δραστηριότητας, εφόσον χρησιμοποιείται ο ίδιος μηχανολογικός εξοπλισμός.

Από την νομική αντιμετώπιση της προστασίας στην διαχείριση

Επέκταση μέχρι του 10% του όγκου και του εμβαδού των υφισταμένων κτισμάτων.

Εξαιρετικώς στα κτίρια με χρήσεις εκπαίδευσης, κοινωφελούς χαρακτήρα επιτρέπεται άνω του 10% μετά από γνώμη της Ε.Ε. του ΟΡΣΑ και απόφαση ΥΠΕΧΩΔΕ. Προφανώς και του ΦΔΑΚ.

Για την έκδοση πολ/κής πράξης για απομάκρυνση δραστηριοτήτων ή απαγόρευση κτιριακής επέκτασης απαιτείται η προηγούμενη γνώμη του Υπ. Ανάπτυξης (άρθρο 7 παρ. 3 του Ν. 3325/2005).

Αλλαγή χρήσης υφισταμένων εγκαταστάσεων σε μικρότερης όχλησης. Αυτό μπορεί να συνεπάγεται και δυνατότητα ιδρύσεως.

Από την νομική αντιμετώπιση της προστασίας στην διαχείριση

Πολεοδομικά θέματα

Οι διατάξεις πολεοδομικού δικαίου του π.δ/τος του Κηφισσού αναφέρονται κυρίως στις χρήσεις και στους όρους δομήσεως. Σε πολλές περιπτώσεις παραπέμπουν σε γενικότερη πολεοδομική νομοθεσία.

Αρτιότητα: Για τα κατά παρέκκλιση παραπέμπει στις διατάξεις του π.δ/τος για την εκτός σχεδίου δόμηση.

Για τον Σ.Δ., τον μέγιστο αριθμό ορόφων και το ύψος θέτει ειδικούς όρους ενώ για τους λοιπούς όρους παραπέμπει στην εκτός σχεδίου δόμηση χωρίς όμως τις παρεκκλίσεις τους, πλην των νομίμως υφισταμένων ειδικών κτιρίων κοινωφελών εξυπηρετήσεων.

Ειδικά θέματα στα οποία εμφανίζονται προβλήματα:

- Αυθαίρετα
- Περιφράξεις
- Μπαζώματα

Χρήσεις

Από την νομική αντιμετώπιση της προστασίας στην διαχείριση

- Αυθαίρετα

Εφαρμόζεται η ειδική νομοθεσία με αυτοψίες, ενστάσεις, πρόστιμα ανεγέρσεως και διατηρήσεως.

Κατεδάφιση άμεση και μετά από διαδικασία. Εξαίρεση των μικρών παραβάσεων.

Αρμοδιότητα της Νομαρχίας ή των Δήμων - Κοινοτήτων.

- Περιφράξεις

Στην ζώνη Α απαγορεύονται. Στην ζώνη Β μόνον ελαφριάς κατασκευής και για συγκεκριμένους λόγους. Προφανώς απαιτείται «Έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας».

- Μπαζώματα

Το π.δ. Κηφισσού για την αλλαγή του φυσικού αναγλύφου παραπέμπει στο άρθρο 40 του Ν. 1337/83, σύμφωνα με το οποίο οι επιχώσεις (μπαζώματα) απαγορεύονται χωρίς άδεια της πολεοδομικής υπηρεσίας.

Από την νομική αντιμετώπιση της προστασίας στην διαχείριση

Υδατα – ρέματα

Η διαχείριση των υδάτων διέπεται σήμερα από ένα πλέγμα διατάξεων του παλαιότερου Ν. 1739/1989 (Διαχείριση των υδατικών πόρων) και των μέτρων συμμορφώσεως προς την κοινοτική Οδηγία 2000/60 για την θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων, δηλ. του νεώτερου Ν. 3199/2003 (Προστασία και διαχείριση των υδάτων. Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60) και των εκτελεστικών του πράξεων. Από αυτές θα πρέπει να αναφερθεί το π.δ. 51/2007, το οποίο δημοσιεύθηκε μόλις την 8η Μαρτίου 2007.

Το κανονιστικό πλαίσιο για την εφαρμογή της Οδηγίας αφορά σε δύο νομοθετήματα που το ένα παραπέμπει στο άλλο και κανένα δεν έχει αυτοτέλεια. Δεν έχουν εκδοθεί οι κανονιστικές διατάξεις που προβλέπονται από τις λοιπές διατάξεις του νόμου 3199/2003 και αποτελούν προϋπόθεση για την ρύθμιση σημαντικών ζητημάτων της Οδηγίας (π.χ. καταγραφή λεκανών απορροής, καθορισμό εθνικού δικτύου παρακολούθησης της ποσότητας και ποιότητας των υδάτων, *λεπτομερής καθορισμός του τρόπου δημοσιοποιήσεως*). Ήδη υπάρχουν τροποποιήσεις όσον αφορά στα σχέδια διαχείρισης και στα μεταβατικά μέτρα.

Από την νομική αντιμετώπιση της προστασίας στην διαχείριση

Σημαντικότερα στοιχεία της Οδηγίας και του Ν.3199/03 με τις εκτελεστικές του πράξεις

- Περιοχές λεκανών απορροής ποταμών
- Προγραμματισμός
 - Σχέδια διαχείρισης
 - Εθνικό Πρόγραμμα Διαχείρισης και Προστασίας του υδατικού δυναμικού της χώρας
 - Σχέδια Διαχείρισης Περιφέρειας
 - Προγράμματα μέτρων: Προβλέπονται μέτρα με συγκεκριμένους περιβαλλοντικούς στόχους για τα επιφανειακά, τα υπόγεια και τις προστατευόμενες περιοχές.
 - Προγράμματα παρακολούθησης
 - Προγράμματα ειδικών μέτρων κατά της ρύπανσης

Από την νομική αντιμετώπιση της προστασίας στην διαχείριση

- Άδειες

- Καθολική υποχρέωση
 - Για την παροχή νερού, για την χρήση νερού, για την εκτέλεση κάθε έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων (για την ικανοποίηση πραγματικών αναγκών του) και
 - Για κάθε έργο που αποσκοπεί στην προστασία από την ρύπανση λόγω απόρριψης υγρών αποβλήτων
- Τεκμηρίωση της άδειας: (για την χρήση ή την εκτέλεση κάθε έργου αξιοποίησης) διαθεσιμότητα των ποσοτήτων νερού και σκοπιμότητα εκδόσεώς της σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης και το Πρόγραμμα Μέτρων. Δυνατότητα θεσπίσεως προσθέτων προϋποθέσεων και ελέγχων από τον Γ.Γ.Π.

Από την νομική αντιμετώπιση της προστασίας στην διαχείριση

- Οικονομική διάσταση:

Ανάκτηση κόστους για υπηρεσίες ύδατος

Περιλαμβάνει επίσης το κόστος για το περιβάλλον και το κόστος των πόρων, τα οποία συνδέονται με βλάβη στο περιβάλλον σύμφωνα με την αρχή ο ρυπαίνων πληρώνει.

- οικονομική ανάλυση (Παρ/μα IV)

- γενικοί κανόνες κοστολόγησης και τιμολόγησης (Εθν.Επ.Υδ., ΚΥΥδ)

- ενσωμάτωση στα σχέδια διαχείρισης των προγραμματιζόμενων ενεργειών για οικ. Ανάλυση, κοστολόγηση και τιμολόγηση.

Από την νομική αντιμετώπιση της προστασίας στην διαχείριση

- Δημοσιοποίηση

Συμμετοχή του ευρύτερου κοινού.

Τα Προσχέδια Διαχείρισης και λοιπά συγκεντρωθέντα στοιχεία ένα χρόνο πριν τη έναρξη του Σχεδίου στο Περ. Συμβ. Υδάτων. Δημοσίευση στον τύπο εντός 5 ημερών, ηλεκτρονικά, και ανάρτηση στον Πίνακα Ανακοιν. Των Νομ. Αυτοδ.

Προθεσμία 6 μηνών για διατύπωση απόψεων και προτάσεων

- Κλιμάκωση των προθεσμιών υλοποιήσεως

- Οδηγίες:

Οδηγία 2006/118/ΕΚ σχετικά με την προστασία των υπόγειων υδάτων από την ρύπανση και την υποβάθμιση

-Σχέδια Οδηγιών:

Πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος στον τομέα της υδ. πολιτικής(2008)

Αξιολόγηση πλημμυρών

-Απόφαση 2455/2001 για τον κατάλογος ουσιών προτεραιότητας

Από την νομική αντιμετώπιση της προστασίας στην διαχείριση

Ρέμματα

Οριοθέτηση (Άρθρο 5 του Ν.3010/2002)

Καθορισμός και επικύρωση των πολυγωνικών γραμμών

Δυνατή η τμηματική οριοθέτηση υπό όρους

Τοπογραφικό διάγραμμα και τεχνική έκθεση

Νομολογία ΣΤΕ:

Ειδική μελέτη η τεχνική έκθεση η οποία πρέπει να λαμβάνει υπ' όψιν της την λειτουργία του ρέμματος ως οικοσυστήματος.

Δεν πρέπει να αφορά στην πραγματική κατάσταση της κοίτης.

Η έκταση την οποία καταλαμβάνει το ρέμμα δεν επιτρέπεται να χαρακτηρίζεται ως χώρος οικοδομήσιμος ή ως χώρος κοινωφελών εγκαταστάσεων, αλλά αποκλειστικά ως κοινόχρηστος χώρος.